

Ilustrirani Slovenec

Cefo D

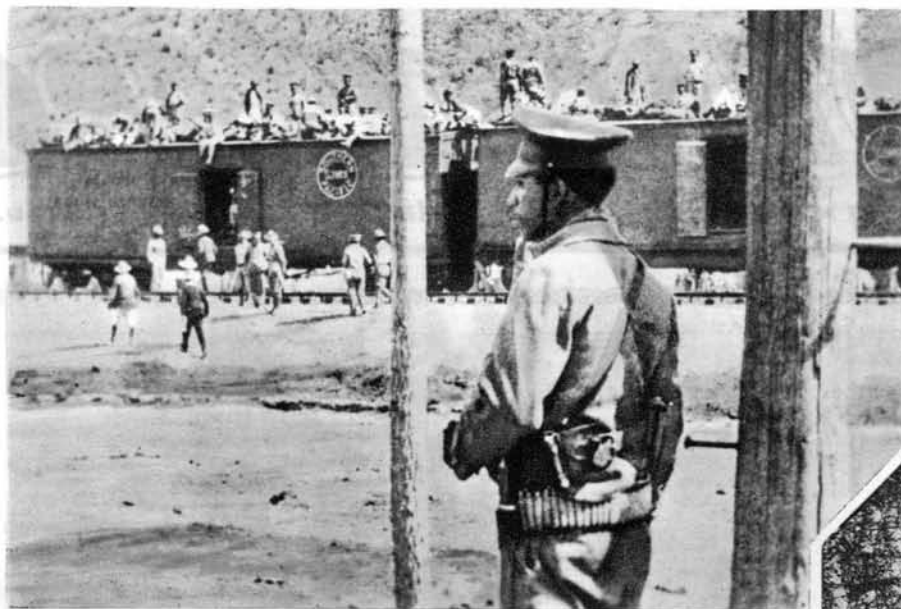
Tedenska priloga »Slovenca« (št. 85) z dne 14. IV. 1929

Štev. 15

Motiv iz vzhodnoafriške pustinje

Divjačina ob vodi.

K državljanski vojni v Mehiki

V Mehiki divja že več mesecev ljuta državljanska vojna in vse kaže, da doživlja dosedanji framasonski kurz mehiške vlade hude pretrese. Sicer so vladna in severnoameriška poročila že ponovno javljala o porazih upornikov, toda ta poročila so bila očitno jako pristranska, kajti od drugod se javlja ponovno o znatnih uspehih upornikov. Slika nam kaže transport upornikov na bojno polje.

Spodaj:

Požar na morju

Morski orjaki očitno nimajo posebne sreče. Pred leti se je potopil na svoji prvi vožnji v Ameriko tedanji največji parnik sveta »Titanic«, sedaj je pa doživel sličen žalosten konec drugi pomorski velikan, še preden je sploh stopil v promet. Dne 26. marca je namreč pogorel v hamburški ladjedelnici 46.000 tonski veleparnik »Europa«, ki so ga začeli graditi preteklo pomlad. Slika nam kaže »Europa« potem, ko se je posrečilo ogenj že jako omejiti.

Eden največjih dobrotnikov mladine je nedvomno Emil Behring, izumitelj seruma proti difteriji, s čimer je rešil življenje milijonom otrok. Letošnjo pomlad obhaja 75 letnico rojstva tega velikega človekoljuba (umrl leta 1917.) ves kulturni svet.

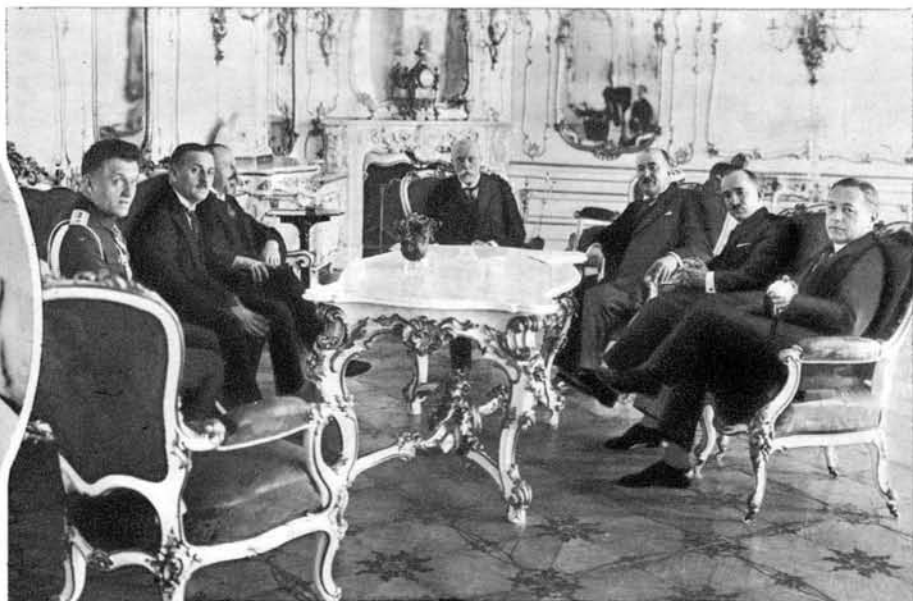
Katoliški tisk

se tudi pri drugih velikih kulturnih narodih razvija jako lepo in povsod že prav uspešno konkurira s svobodomiselnim. V tem pogledu imajo zaznamovati prelepe uspehe zlasti Nemci. Na čelu nemških katoliških založništev stoji leta 1801, ustanovljeno podjetje Herder & Co, ki ima že od leta 1808, svoj sedež v Freiburgu v Breisgavu. Tekom svojega več kot stoletnega obstoja je izdalo že nepregledno množino nabožnih, leposlovnih in znanstvenih del, odličnih po svoji vsebini in opremljenosti, v nemškem in tudi v drugih svetovnih jezikih. Zlasti znana so različna leksika in priročniki tega velezaložništva. Slika nam kaže l. 1910.—1912. zgrajeno poslovno palačo Herderjevega založništva v Freiburgu. Tu so nameščene tiskarna, knjigoveznica, knjigarna itd.

General M. Filipović
novi poveljnik celokupnega našega
orožništva.

**Nastopna avdijenca jugoslovanskega
poslanika dr. Andjelinovića**

pri predsedniku Masaryku dne 23. marca. Na desno od Masaryka (v
sredini) sede Andjelinović, češki zunanji minister Beneš in šef protokola
dr. Štrimpl, na levo pa kancelar dr. Šamal.

Radio Belgrad

Za Ljubljano je sedaj dobil svojo
radio-oddajno postajo tudi prestolni
Belgrad. Z oddajanjem programa je
začel pretekli mesec. Nameščena je
postaja na palači belgrajske akade-
mije znanosti, kjer se nahaja tudi
studio. Slika nam nudi pogled v no-
tranjščino oddajne postaje, ki je
zgrajena po najmodernejšem
sistemu.

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

Koman Manica

rojena leta 1880. v Vižmarjih pri
Ljubljani, je živela po končani
osnovni šoli najprej doma, po-
zneje je pa dobila službo v Ljub-
ljani in je sedaj uradnica mest-
nega magistrata. Ze zgodaj ji je
bilo vzbujeno zanimanje za knji-
ževnost in je začela tudi sama
sodelovati pri raznih listih s pe-
smicami in črticami. Po vojni je
izdala tudi tri samostojne publi-
kacije.

Koblar Anton

rojen leta 1854. v Železnikih, je
bil od leta 1900. dalje župnik in
dekan v Kranju, kjer je umrl
leta 1928. Nastopal je v politiki,
zlasti znan je pa kot zgodovinar.
V tej lastnosti je napisal nepre-
gledno vrsto razprav in člankov,
ustanovil je zbirko »Zgodovina
fara ljubljanske škofije« in 17 let
urejeval »Izvestja muzejskega
društva za Kranjsko«.

Rihard Jakopič.

Zaveden narod ceni sebe in svoje. Tudi samozavest skromne pepelke med evropskimi narodi, slovenskega naroda, je v zadnjih osemdesetih letih vidno narastla in dobila v eri narodne svobode tudi svoje vidne znake, med katerimi je bil eden najznačilnejših lanski jubilej prvaka žive slovenske književnosti Otona Župančiča. Letos pa bo zopet cel narod proslavil 12. april, šestdeseti rojstni dan prvaka slovenskih živečih slikarjev Riharda Jakopiča.

Rihard Jakopič, ki ga letos odlikuje s slavljenjem slovenski narod, zasluži to kot umetnik-slikar, a nič manj in mogoče še bolj kot kulturni delavec, ki je izgradil z neobičajno energijo doslej nepoštevano stran naše kulture, kateri je s svojimi

tovariši dal to, kar nosi ime slovenska umetniška kultura.

Kot slikar-umetnik je ujel utrip umetniškega stremljenja zapadne Evrope, dobe svoje mladosti, ki je znano pod imenom impresionizem, umetnost trenutnega optičnega utisa. Za sprejemljivo človeško oko je svet kalejdoskop, ki se neprestano menjuje, ki je vsak trenutek po svoje, drugače lep in mikaven. Da to trenutno lepoto, ki je odvisna od slučajne razsvetljave, barvnosti in oblikovne doživetnosti, kar mogoče popolno in sevé tudi minljivemu utisu odgovarjajoče hitro zabeleži, si je tako usmerjena umetnost, ki je našla svoj najčistejši izraz v slikarstvu, ki so bila v kričečem nasprotju do doslej navadnega, otipljivo in za dolgotrajno opazovanje resničnega vpodabljanja slikanih predmetov. Da ta način vpodabljanja predmetov v vsem svojem bistvu počiva v prvi vrsti na tehnični spretnosti in izvežbanosti, je očitno. Iskaje tak, koncem XIX. stoletja moderen način slikarskega upodabljanja se je torej Jakopič napotil leta 1889, najprej na Dunaj, nato že naslednje leto v Monakovo, kjer je ostal odslej v ozki zvezi s takrat zelo priljubljenim privatnim učiteljem slikanja Slovencem Ažbetom. Uvidel je, da ga akademija ne more privedi k cilju, o katerem je sanjal ter si je zato izbral za svojo učiteljico naravo, kamor je hodil s svojimi enako usmerjenimi tovariši M. Jamo, I. Groharjem in M. Sternénom, ter se boril za čim popolnejši prenos doživetih, ozko zadivljajočih lepôt na platno. Stranska vas, okolica Škofje Loke, Ljubljansko barje, pokrajina ob Sotli na slovensko-hrvaški meji so tisti ateljeji in modeli obnem, po katerih in v katerih so nastajale slike mladega Jakopiča in njegovih tovarišev slovenskih impresionistov. Ko je bil v tej šoli in ob modelih na motivih neizčrpne božje narave končno okrog leta 1905, izgrajen tehnični aparat slovenskega impresionizma, je bil Jakopič med prvimi, ki je začutil, da taka tehnično popolno izvedena reprodukcija, ponovitev narave še ne zadostuje in se je oborožen s solidnimi sodobnimi sredstvi poglubil vase ter

Na levi: **Slikar** ob svoji štiridesetletnici.

zahrepenel po tem, da bi s temi sredstvi izrazil najgloblja razodetja človeške duše in večni čar one lepote, ki je tudi pri lepoti, doživeti pred naravo, neizrazna s čisto reprodukcijo zunanjih potez ter otipljivih in vidnih znakov stvari. Iz dna religiozno, do neke mere mistično razpoložene slovenske duše mu je vstala najprej svetopisemska vizija po Markovem evangeliju.

Ta Markov evangelij je izraz druge strani njegovega umetniškega sveta, ki bi jo lahko imenovali zavedno stvariteljsko v nasprotju z opisano instinktivno boriteljsko. Tu šele se je pokazal pravi Jakopič, ki se nam v umetnosti javlja kot tenkočuten poet narave in kot nad skrivnostnostjo življenjskih pojavov strmeč mistik, kateremu se vsakdanje doživetje pred duševnim očesom pretaka v blesteč nerealen videz. Tu je izrazil Jakopič kot lirik, ki opeva naravo in njena čuda, v umetnosti prvič samega sebe in je dvignil kakor vzporedno z njim Grohar slovenski impresionizem na višji nivo samostojnih večnostnih vrednot. Pa tudi na tej stopnji svoje umetnosti ni ostal in je končno pred svojo šestdesetletnico dovršil svoje največje slikarsko delo v veži na Jegličevi cesti v Ljubljani, v katerem ni več samo nežnočuteč lirik, ampak mislec, ki iz razdrapanih globlin človeške povojne duševnosti ustvarja po misli in formi v sebi zaključene uravnovešene like — simbole, izraze hrepenenja in vsakdanje trpke življenjske borbe svojega časa. Tako se dviga Jakopičeva umetniška pot neprestano navzgor in je on kljub temeljito zrevalonirani sedanosti še vedno aktualen in sodoben.

Nič manjši kot umetnik pa ni Jakopič kot kulturni delavec. In tudi tu kot borec-graditelj, stvarivec predpogojev in kot stvaritelj v duhovnem zmislu, kot mislec in usmerjevalec. Kot graditelj je on od samega začetka sodobne slovenske umetnosti organizator doslej razcepljenih moči in njih voditelj. Celo ko je po vojni nastopila izrečna reakcija na impresionizem, je ostal on do danes tista osrednja osebnost naše likovne umetnosti, kakršnih njena preteklost doslej ni poznala. Graditelj v ožjem zmislu pa je postal, ko je leta 1908. postavil slovenski živi umetnosti stalen hram v paviljonu pod Tivolijem.

Kljub velikim serijam popularnih umetnin iz preteklih dob ne more pokazati naša umetnost ničesar, kar bi bilo globlje naše kot ravno Jakopičeva umetnost, ki je bolj kot katera poprej izrastla takorekoč iz naše zemlje, ki mu je bila, kakor smo že ugotovili, atelje in model in iz pristno slovenske lirično razpoložene duše, ki v njegovih delih opeva njeno lepoto. Razstava njegovega celokupnega umetniškega dela, ki se otvori za njegovo šestdesetletnico, bo utrdila tudi sodbo o njem kot umetniku.

Frst.

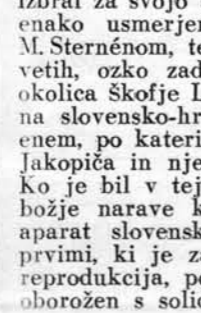
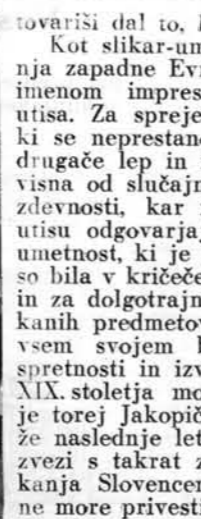
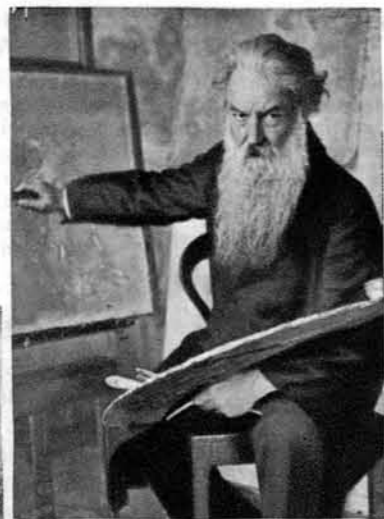
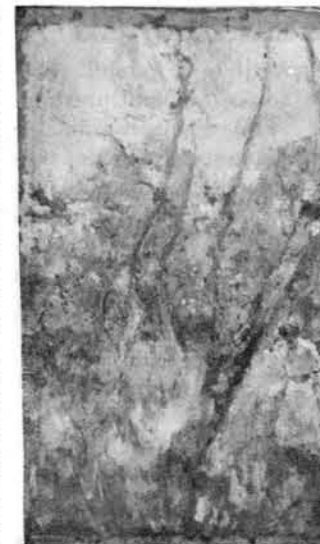
Na desni: **Slikar** kot dijak ljubljanske realke.

Domačija. Tempera iz l. 1928. v veži mestne hiše na Ahacljevi cesti.

Zgoraj na desni: **Študija za sejalca**, oglje iz l. 1928.

Na desni: **Slikar** v svojem ateljeju pri delu.

Brezdomci: Pastelna skica iz l. 1928. za vežo na Ahacljevi cesti.

Zgoraj na levi: **Odmor** (študija), oglje iz l. 1928.

Na levi: **Deklica s krono**, olje iz l. 1915.

Družina. Olje iz l. 1928.
Na levi: **Deklica s košaro** (študija), oglje iz l. 1928.
Zgoraj na levi: **Med brezami:** Olje iz l. 1904.

Gabri
Olje iz l. 1905.

Gradba: Olnjata študija za vežo na Ahacljevi cesti.
Na desni: **Počitek** (študija), olje iz l. 1928. — Zgoraj na desni: **Križanska cerkev** v Ljubljani, olje iz l. 1907.

Tisočletnica sv. Vavclava

slavnega češkega kralja, bo letos zelo slovesno praznovala Češkoslovaška. Po vsej državi se bodo skozi celo leto vršile razne spominske slavnosti, katerih pokroviteljstvo je prevzela češka državna vlada. V okviru teh slavnosti bo češko orlovstvo priredilo od 1. do 8. julija 1929 »Svetovavclavsky dny orelovstva«, ob kateri priliki bo nastopilo celokupno orlovstvo z vseh slovanskih dežel. Vršile se bodo tudi mednarodne tekme katoliških telovadcev ter posebne slovanske telovadne tekme. Bo to obenem vseslovanski orlovski tabor, katerega se poleg slovanskih narodov (Čehov, Slovencev, Hrvatov, Poljakov, ameriških Poljakov, Čehov in Slovencev) udeležijo tudi Francozi, Belgijci, Nemci, Španci, Švicarji in drugi. Najbrž se bodo iz Bolgarske udeležili prireditve v Pragi tudi »Junaki«, edina telovadna organizacija v Bolgariji. Za udeležbo se dalje zanimajo celo Japonci!

Iz Jugoslavije bo menda udeležba najštevilnejša. Priprave za pot v Prago se vrše že več mesecev v Ljubljani (pisarna J. O. Z., Ljubljana, Ljudski dom) in v Zagrebu. Slovencev je doslej prijavljenih že več stotin, prijavitelj pa se je še vedno mogoče. Za vso oskrbo na potu in v Pragi, za vožnjo in stanovanje je treba plačati: za III. razred 750 Din, za II. razred 1050 Din, 1150 Din (privatno stanovanje) in 1350 Din in več (hotelska oskrba). Načrt potovanja in vse podrobnosti je že objavilo dnevno časopisje, zlasti pogosto in obširno pa popisuje priprave za Prago orlovsko glasilo »Mladost«.

Izlet jugoslovanskih Orlov v Prago se bo vršil pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je nedavno v ta namen sprejel v posebni avdijenci deputacijo Jugoslovanske orlovske zveze.

Pogled na Hradčane

v Pragi s cerkvijo sv. Vida, kjer je pokopan sv. Vavclav.

Kip sv. Vavclava

iz 14. stoletja v kapelici, kjer so shranjeni svetnikovi posmrtni ostanki.

Kapela sv. Vavclava

v katedrali sv. Vida na Hradčaneh v Pragi, kjer je pokopan sv. Vavclav.

Spomenik sv. Vavclava

v Pragi s kipi sv. Ljudmile, sv. Prokopa in sv. Vojteha.

Na desni:

Stara Boleslava

Cerkev v kateri je bil umorjen sv. Vavclav.

Franc Rupar

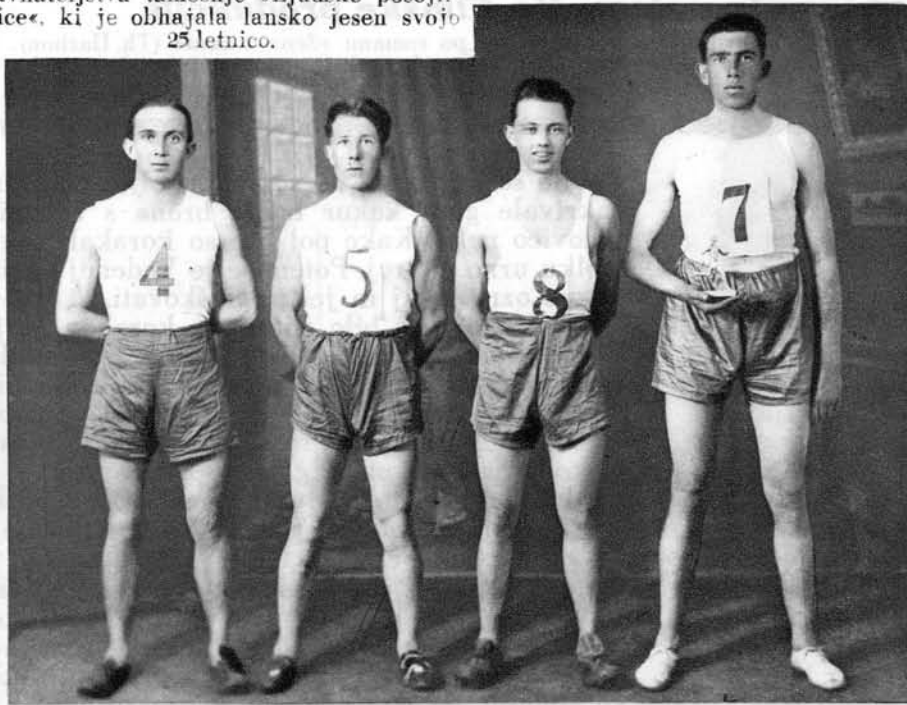
kovač in posestnik v Škofji Loki, ki je obhajal pred kratkim 40 letnico kot cerkveni pevec. Rupar je obenem ključar tamošnje župne cerkve in dolgoletni član ravnateljstva tamošnje »Ljudske posojilnice«, ki je obhajala lansko jesen svojo 25 letnico.

Fotografska šala: »Naša pomočnica pelje samo sebe v samokolnici«

Taka fotografija je sestavljena iz dveh slik; na prvi je »pomočnica« v samokolnici, na drugi pelje samokolnico. Prehod med obema je spretno zabrisan in tako imamo isto osebo dvakrat na »eni« sliki.

(Foto Bavec, Rajhenburg.)

Moštvo S. K. »Ilirije«

ki si je priborilo na cross countryju na 10 km pri državnih prvenstvenih tekmah v Zagrebu dne 24. marca državno prvenstvo. Od leve na desno stoje: Tinta, Senčar, Kumer in Šporn. Poslednji si je v tekmah podincev priboril drugo mesto in je zaostal le 8 m za državnim prvakom Luko Predaničem (Concordia). Za to tekmo je vladalo v vseh sportnih krogih veliko zanimanje, kajti pri izbirnih tekmah so bili doseženi tako različni uspehi, da je bil njen izid popolnoma negotov.

Rešitev križaljke v 11. številu »Ilustrir. Slovencev«.
SMUČAR.

Vodoravno: 1. Ada; 4. Prut; 5. obad; 7. ur; 8. ohm; 10. vi; 12. pi; 13. Krek; 15. top; 18. brat; 19. odol; 21. ara; 22. karat; 24. eru; 25. to; 26. Kubanec; 29. av; 30. era; 31. in; 32. sla; 33. tata; 35. ser; 36. Nina; 39. Ca; 40. PS; 42. narava; 45. Kilo; 47. etan; 48. kolona; 50. ena; 51. ton; 53. uran; 54. do; 56. Ca; 58. bat; 59. petak; 61. kita; 65. en; 64. Manom; 65. Peter; 67. pa; 68. Možuhin; 70. Ikar; 72. Alemani; 73. kosa; 74. pa; 75. as; 76. Ra; 77. ta; 78. Pt; 79. Pir; 80. et; 81. lira; 83. pes; 86. Moravan; 89. omega; 91. ar; 93. Sahalin; 94. Amerika. — Navpično: 1. Aron; 2. Dubrovnik; 3. ata; 6. dom; 9. hi; 12. Petrovaradin; 13. kra; 14. Ra; 15. tok; 16. oda; 17. por; 18. bruc; 20. lakot; 21. arena; 23. Turan; 24. Eni; 25. talec; 27. batina; 32. ss; 34. Ana; 37. arena; 38. Eva; 40. Pilat; 41. slon; 43. ata; 44. Ant; 45. koran; 46. on; 48. Kubelik; 49. Aden; 50. Eck; 52. Omar; 53. otoman; 57. litina; 59. pa; 60. amol; 61. keha; 62. tenis; 64. Mara; 65. puma; 67. pasat; 69. žepar; 71. korporal; 77. Tit; 79. pesem; 81. Lah; 81 a. Iva; 82. Ani; 83. po; 84. Ema; 85. par; 87. os; 88. ra; 90. ge; 91. ak; 92. Ra. Vseh rešitev je prispelo 107. Za I. nagrado je bila izžrebana V. Vodeb, Ljubljana, za II. pa Fr. Horvat, Sv. Marjeta ob Pesnici.

Rešitev velikonočne križaljke:

Vodoravno: 1. Modras, 6. mecesen, 12. panter, 15. Pyramidon, 22. Obzor, 24. Selan, 25. Sava, 26. oven, 29. Oto, 32. ara, 33. oko, 34. s. r., 35. rop, 36. vas, 37. rov, 38. sloves, 41. Skradin, 42. ja, 43. ar, 44. ton, 45. Medno, 46. šal, 47. človek, 48. Jeruzalem, 49. ro, 50. ak, 51. dr., 56. gib, 57. p. s., 59. Aden, 60. polagano, 61. eta, 62. ne, 63. bob, 64. reta, 65. en, 66. Kanosa, 67. od, 68. no, 70. sin, 71. l. r., 72. Korotan, 73. kota, 74. solza, 77. Ka, 79. ta, 81. svojat, 83. sir, 84. Napoleon, 87. dol, 88. as, 90. sok, 92. Leon, 93. Marjan, 94. afera, 95. zob, 96. alo, 97. n, n, 99. aer, 100. Adam, 101. Om, 102. modul, 104. no, 105. tok, 106. motor, 113. Avala, 118. sokol, 119. t. m., 120. S. P. D., 123. obara, 126. moa, 53. iz, 129. Kovač, 132. re, 133. alo, 134. zenit, 135. SL, 137. Evropa, 141. Irvin, 144. ti, 145. era, 146. tole, 148. lijak, 149. to, 150. Byrd, 151. Klodič, 152. ar, 153. sipa, 156. tam, 157. lak, 158. trata, 159. okapi, 160. raj, 161. oj, 162. Ra, 163. ma, 164. Raša, 54. on, 168. kotel, 169. oz., 170. Ufa, 172. up, 174. kap, 175. sani, 179. vg,

181. pet, 183. rok, 184. rja, 185. il, 186. ole, 193. čer, 195. rams, 197. on, 198. Ur, 199. rt, 201. Velika noč, 206. da, 207. halo, 209. ah, 210. te, 211. dika, 213. Mali voz, 214. km, 215. tobakar, 218. Tom, 219. Sam, 220. Ita, 221. poljgamiya, 224. Pepi, 225. Ca, 227. Sora, 230. skalaš, 231. Fotij, 232. Korošec, 238. Osip, 240. tul, 243. tri, 245. aja, 246. most, 247. il, 248. sila, 249. oral, 251. Uran, 252. ad, 254. Om, 256. toplota, 260. otoman, 261. ti, 263. hop, 265. Rajko, 267. pes, 271. Ares, 273. uš, 275. iks, 276. rok, 278. mesec, 280. Nace, 283. Dora, 284. lisa, 285. Elen, 287. lava, 288. trop, 291. do, 292. cev, 295. domovna, 296. karat, 297. aorta, 298. Olimpijada. — Navpično: 1. Mostar, 2. obrok, 3. d. z., 4. rob, 5. ar, 7. es, 8. cev, 9. elan, 10. Sas, 11. en, 12. pav, 13. av, 14. na, 16. Ra, 17. ar, 18. maj, 19. do, 20. Oka, 21. Nora, 23. vod, 25. sol, 26. oven, 27. vek, 28. es, 29. okras, 30. truga, 31. oaza, 33. re, 35. p. n., 37. Rab, 38. sla, 39. loden, 40. oven, 41. selo, 301. dan, 299. ilo, 300. ne, 302. arena, 45. Mr, 46. šibre, 48. Jona, 303. Oto, 51. denar, 56. gol, 57. pero, 58. stoj, 60. Pat, 62. nit, 64. rov, 304. Atal, 66. kor, 67. ozon, 305. dan, 69. Salamon, 72. ks, 82. Atena, 73. ki, 74. Sora, 75. olje, 76. Lear, 77. koran, 78. razor, 80. poluta, 83. si, 85. am, 86. pa, 87. ded, 89. som, 90. sad, 91. kolovoz, 98. on, 306. fa, 103. ah, 307. kabel, 107. os, 108. tok, 109. okop, 110. rov, 111. Amerika, 112. osat, 115. arlja, 114. lani, 116. lov, 117. pivo, 130. lata, 119. tresor, 121. plot, 122. dolar, 124. ata, 125. Vstajenje, 126. Mestrovič, 127. arba, 128. zid, 131. čir, 136. lok, 138. oyt, 139. pra, 140. Ad, 141. ikra, 142. rl, 143. ni, 154. apaš, 147. Ema, 155. apaš, 157. Lotar, 180. Razgled, 166. jok, 163. matematika, 165. tur, 167. na, 308. es, 178. Lia, 170. upor, 171. Felah, 173. pa, 182. Jeremijada, 189. in, 190. kri, 191. Rim, 192. sova, 194. rak, 196. sloga, 197. oh, 198. utopija, 200. T. K. S., 202. ka, 203. ali, 204. nit, 205. čo, 208. obal, 209. ara, 212. aa, 309. m. p., 216. ama, 223. kiša, 217. aj, 218. teta, 222. L. S., 224. Po, 226. ak, 227. melo, 228. opat, 229. atom, 231. Fjat, 233. Om, 234. ro, 235. ost, 236. stor, 237. cilj, 238. os, 239. Si, 241. ura, 242. lan, 243. Tungram, 244. rr, 253. Mohamed, 250. ris, 255. more, 257. pa, 259. to, 261. tek, 262. Gorica, 264. pesem, 266. tun, 268. Iko, 270. sosed, 272. selo, 274. šala, 275. Idol, 310. kava, 279. cev, 290. car, 281. Eva, 282. pot, 286. ni, 294. at, 288. to, 293. pa, 291. do, 289. rr. — Vseh rešitev je prispelo 52. I. nagrado je dobil Fr. Bohanec, Maribor; II. nagrado H. Arko, Ljubljana, III. nagrado pa V. Lavrič, Ljubljana. — Radi pomanjkanja prostora nova uganka danes odpade.

Mariborski obrazi

Teatru našemu navadno huda prede
na jesen,
a Radovan upravnik žilav je in mož
jeklen;
zdaj tu primoleduje tisočak, zdaj
tam ongávi,
za nekaj časa vsaj teater v življenje
zopet spravi.

Iz najnovejše filmske produkcije

Tvrška Ufa pripravlja nov velefilm po romanu »Žena v luni« (Th. Harbon). Predstavljal bo fantastične pokrajine na luni, ladje za vesmirje itd. Bajne bo že v par mesecih na trgu. Slika nam kaže prizor iz tega filma.

Sergej Minclor:

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XIV. poglavje.

Čim je občutil Grigorij, da se je vrv oprostila teže, jo je potegnil navzgor in spustil poprej puške, potem pa vreče. Nato je smuknil kakor jegulja sam navzdol. Takoj za njim je pričel lesti po vrvi še Vedenej Savič, a bil je pretežak: odpovedale so mu roke in treščil je kakor debela vreča moke na tla; kar stok mu je ušel, revežu. Vendar pa se ni spozabil. — Hitro na tla, tiho ležita! — je takoj velel.

Nilka in Grigorij sta se potuhnili na tleh in obležala brez glasu. V hiši je zapresketalo okno. Nekdo ga je odpiral, ker je zaslišal ropot. Odprl je in nepremično poslušal, pa gledal.

— Nekaki psi letajo okoli, da bi jih strela! Nič več! — je rekel neki glas v hiši. Okno se je zaprlo.

Vedenej Savič je nekaj časa ležal v travi. Potem je sunil Grigorija, ta pa Nilko. Pograbili so, kakor je nanese, vreče in puške in kakor volkovi sključeni planili proč. A komaj so stekli kakih petdeset korakov, je že zalajal na dvorišču zraven domači pes.

Vedenej Savič je obstal in odložil na pleče nartano vrečo. — Privežita, fanta, oba psa na jermene! — je zapovedal: — sicer nam zbudita vse selo pokonci!

Povabili so tiho psa, ju ujeli in privezali. Vedenej Savič je fantoma pomagal.

— Kako pa, da imate tako klejaste roke? — mu je zašepetal Nilka: — ali ste se kje umazali?

Poslovodja ni nič odgovoril; natovoril si je vrečo na hrbet, pa so odhiteli naprej. Bila je tema, a oči so se kmalu navadile, da so dobro videli pot. Kmalu so prišli do vaške ograje: Vedenej Savič je vodil od reke proč, v nasprotno stran. Nilka je odprl vratca, prišli so iz sela ven in zopet vratca zaprli.

Zunaj je postalo takoj bolj hladno. Oblaki so se bili menda raztepli, ker je posijalo več zvezd.

Kmalu so zagledali, da so sredi polj, za njimi pa so zakrivale gore kakor božja brana s črnimi zobci polovico neba. Kake pol ure so korakali begunci v molku urno naprej. Potem se je Vedenej Savič ustavil, se ozrl nazaj in jel prisluškovati.

Od zadaj ni bilo slišati ne korakov ne glasov. Samo voda je šumela blizu, najbrž je skakal potok čez kamenje. Grigorija je srbel jezik, da bi zopet vprašal po Mikiti, a se bogvezakaj ni več upal.

— Odkrijta se, fanta! — je rekel nenadoma mrko, z nekam votlim glasom poslovodja: — molita za dušo umorjenega služabnika božjega, Mikite...

Grigoriju je padla puška iz rok, Nilka je obstal kakor lesen. — Kaj pravite? — je zaklical.

— Umorili so ga na dvorišču, v spanju... — je odgovoril Vedenej Savič: — stopil sem h konjem, pričel tipati ob steni, pa sta takrat zatulila psa v drugem kotu. Stopil sem tja: iskal sem Mikito, da ga zbudim, pa sem nenadno z rokami prišel naravnost kakor v žgance: možgani so mu tekli iz glave. Potipal sem še, pa sem spoznal, da je bil res Mikita: spoznal sem obraz, pleča, odejo, vse... še topel je bil! Odpusti mu njegove grehe, o Gospod!

— Naj počiva v miru! Naj mu sveti nebeška luč! — sta se z drhtečim glasom odzvala fanta in se jela prekrizevati. Srce jima je utripalo kakor listje na trepetliki: prvič v življenju je na nju vrgla senco smrt s svojimi krili.

Urjanhajska dežela.

Bogata in skrivnostna gorata Urjanhajska dežela (50—53° sev. šir. in 59—69° vzh. dolž.) meri kakih 145.000 km², t. j. več kakor pol Jugoslavije. Od Kitaja, h kateremu je spadala, jo ločijo mongolske puščave, katerih prebivalstvo je sovražno Urjanhom. Kitaj se za deželo ni nikoli zanimal in Kitajcev tam sploh ni. Ruske jako raztresene naselbine so nastale razmeroma pozno. Kot prvi so se v Urjanhaju naselili bogati živinorejci, ki ne dovoljujejo pozneje prišlim ruskim kmetom orati svoje stepe, kjer pasejo črede. To je vzrok srditega sovraštva. V zadnjih razburkanih letih tvorijo večino novih ruskih priseljencev samo iskalci zlata. (Dalje prihodnjč.)